

MASARYKOVA UNIVERZITA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

Práce se zaměřuje výhradně na logickou stránku věci, vlastně se vůbec netýká statistiky. V kontextu úrovně ostatních prací a stanovených požadavků ji bohužel nelze přijmout. Zaměřte se na zpracování statistické stránky věci, případně zvolte jiné prameny.

Ob

Jan Širůček

Seminární práce I.

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Jitka Mejstříková, 397657

Úvod

Pro svoji seminární práci jsem si vybrala článek z populárně naučného časopisu Psychologie dnes, jehož titulek zněl „Optimismus chrání před mozkovou mrtvicí“. Cílem tohoto článku bylo podat čtenářům zprávu o tom, že u lidí s optimističtější pohledem na svět hrozí menší riziko utrpění cévní mozkové příhody než u těch pesimističtěji naladěných, a to konkrétně o devět procent menší riziko s každým bodem blíže optimismu na dané škále.

Originální zdroj

Po vyhledání původní studie, jejíž autory jsou psychologové z americké University of Michigan Eric S. Kim, Nansook Park a Christopher Peterson (2011) jsem zjistila, že provedený výzkum byl zaměřený na obyvatele USA starší 50 let, kteří jsou součástí longitudinální studie (prováděné na stejné univerzitě a sdružující nejen zdravotní informace o svých téměř 26 000 účastnících) Health and Retirement Study (HRS). Z těchto účastníků bylo pro daný výzkum v konečné fázi vybráno 6044 respondentů, kteří v roce 2006 vyplnili test nazvaný Life Orientation Test-Revised. Součástí testu bylo šest položek, z nichž tři měřily míru životního pesimismu a tři míru životního optimismu, pokaždé na šestibodové škále. Do výzkumu byla použita pouze data z položek optimismu, tj. skóre mezi 3 a 18 body. O dva roky později, v roce 2008, byly na základě údajů HRS analyzovány změny zdravotního stavu respondentů, především zda utrpěli mozkovou mrtvicí či náběh na ní nebo nikoliv. Pro zjištění síly vztahu mezi životním optimismem a hrozbou mozkové mrtvice (tedy dvěma dichotomickými proměnnými) použili autoři metodu poměru šancí OR. Průběžné statistiky i výsledná data zobrazili ve statistických tabulkách.

Porovnání

V sekundárním zdroji nedošlo k žádné zásadní dezinterpretaci, uvedená číselná data byla shodná s daty z původní studie. Nicméně i přesto lze daný článek v některých ohledech

považovat za zavádějící. Větší důraz by měl být dle mého názoru kladen na konstatování, že je podle autorů nutné, aby se další výzkumy zaměřily přímo na psychologickou funkci optimismu jako „ochránce“ před mozkovou mrtvicí. Zatím lze předpokládat, že optimistický přístup k životu ovlivňuje životní styl, jehož nedílnou součástí je způsob stravování, množství času stráveného pohybem a také nekuřáctví, které jistě mají pozitivní dopad na fyzické zdraví, a tedy snižují riziko mozkové mrtvice. Má tedy opravdu životní optimismus přímý vliv na zdraví nebo jej ovlivňuje skrze zdravý životní styl, který optimisticky naladěni lidé častěji dodržují?

Titulek článku je nevhodně generalizující, neboť souvislost mezi optimismem a cévní mozkovou příhodou byla v originální studii pozorována pouze na populaci Američanů starších 50 let. Autoři tuto problematiku diskutují a srovnávají své výsledky s výsledky podobné studie z Finska. V této finské studii byla vyzorována souvislost mezi nízkou mírou pesimismu a eliminací riziku mozkové mrtvice, ale nikoliv mezi vysokou mírou optimismu a mozkovou mrtvicí. Jako možné příčiny rozdílnosti výsledků uvádějí například věk respondentů, neboť ve finské studii se jednalo o dospělé mladší 54 let, z čehož je jasné, že jsou si autoři novější studie vědomi značné problematiky až nemožnosti generalizace výsledků na širší populaci. To však ze sekundárního zdroje zřejmé není.

Další omezení svého výzkumu spatřují autoři ve skutečnosti, že zdravotní stav respondentů byl analyzován na základě sebehodnocení fyzického zdraví (to však bylo i přesto do značné míry porovnáváno s lékařskými zprávami). Ani tato skutečnost není žádným způsobem reflektována v článku.

Závěr

Částečné zkreslení, ke kterému v sekundárním zdroji došlo, lze dle mého názoru považovat za důsledek snahy zpřístupnit výzkum co nejširšímu spektru čtenářů, tedy podat výsledky více laicky a také více atraktivně. To považuji v danou chvíli do určité míry za přínosné, neboť populárně naučný časopis, jako je kupříkladu Psychologie dnes, je určen pro širší než pouze odbornou veřejnost a odborné články a studie je tak vhodné interpretovat jednodušeji. Na druhou stranu je z článku dle mého názoru až příliš „cítit“ snaha vyhovět čtenářům, takzvaně „říkat to, co lidé chtějí slyšet“, která ve výsledku možná spíše nabádá k obezřetnosti než přesvědčuje o své pravdě.

Zdroje

Kim, E.S., Park, N., Peterson, C. 2011. Dispositional Optimism Protects Older Adults From Stroke. *Stroke; Journal of the American Heart Association*.
Staženo dne 19.4.2012 z <http://67.202.219.20/upload/2011/7/22/Stroke-2011-Kim-STROKEAHA.111.613448.pdf>

Rodná, K. Optimismus chrání před mrtvicí. *Psychologie dnes*, 10 (17), str. 6